

Salam alejkum, bratři katolíci

Tuhle šel Roubíček do synagogy přímo kolem kostela sv. Ducha. Kolemjdoucí děti ho zbožně pozdravily: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus.“ Roubíček jen lakonicky ukázal palcem: „Naproti.“

Ortodoxním Židům jejich víra zapovídá vstup do kostelů. Je to dobře pochopitelné, na základě dějinných zkušeností, které Židé s křesťany v Evropě měli. Přesto se za posledních sedmdesát let vztahy Židů a křesťanů výrazně proměnily – od počáteční oboustranné nedůvěry k často velmi přátelským postojům. „Nemusíme spolu souhlasit ve všem, abychom měli dobré vztahy“, zní pak výsledný postoj z obou stran.

Když jsem jako student teologie a později jako farář studoval a žil na Blízkém Východě, poznal jsem, že muslimové mají většinou s křesťany velmi dobré vztahy – podobné těm, jaké mají leckteří křesťané k Židům. Vidí v nich jeden z kořenů svého náboženství, který jejich vlastnímu náboženství přidává na starobylosti, kořen, který je tak kvalitní, že dlouhou dobu po oddělení od nového náboženství žije a rozvíjí se vlastním směrem.

Muslimové si váží i křesťanské morálky, leckteří v Evropě i na Blízkém Východě posílají své děti do křesťanských škol s důvěrou, že kvalitní vzdělání, které tyto školy poskytují, dětem v životě prospěje. Islám povoluje návštěvy kostelů a synagog.

Starou báseň o tom, jak za kalifa Omara v Damašku používali katedrálu sv. Jana Křtitele střídavě k modlitbám křesťané a muslimové jsem považoval spíše za básnickou licenci – až do chvíle, kdy jsem zažil jako farář pro mládež střídavé využívání tak zvané ekumenické místnosti na jedné pražské vysokoškolské koleji: k muslimským modlitbám a k setkávání křesťanské skupinky.

„Když můžeme mít dobré vztahy s ortodoxními Židy, kteří do kostela nechodí, tím lehčí by to mělo být s muslimy, pro které kostel není žádnou překážkou“, pomyslel jsem si už tehdy. To jsem ale ještě nic netušil o vlnách napětí mezi muslimy a nemuslimy, které přinese vzestup tak zvaného Islámského státu (ve skutečnosti naprosto neislámského) na Blízkém Východě...

V Čechách ovšem chybí dějinná zkušenost dlouhodobého soužití mezi křesťany a muslimy. Muslimové se zde kvůli tlaku okolí často snaží být neviditelní, a tak to vypadá, že tu skoro žádní nejsou.

Někteří křesťané z různých církví, kteří většinou s muslimy žádné osobní zkušenosti nemají, k tomu navíc přidávají nenávistné protimuslimské projevy, velmi vzdálené učení o lásce k bližnímu. Jiní křesťané se – Bohu díky – chovají k muslimům křesťanštěji. Mezi mladými lidmi, kteří jezdili v loňském roce pomáhat uprchlíkům na Balkán a do Řecka bylo mnoho křesťanů. I v Čechách se někteří křesťané s muslimy přátelí, existují i křesťansko-muslimská manželství.

Řetěz, který nesvazuje

Surová vražda staříckého francouzského kněze Jacquese Hamela otřásla mnoha lidmi v Evropě – a jak s překvapením zaznamenali evropští křesťané, také muslimy, pro které je zabití kněze při bohoslužbě morálně nepřijatelné. Ve Francii a Itálii navštívily tisíce muslimů katolické mše na vyjádření soustrastí se zavražděným knězem. Projevovali přitom také solidaritu se všemi křesťany, kteří jsou obětmi náboženské nenávisti. V Čechách se spojily hned tři různé muslimské organizace – Al Firdaus, Muslimská obec a Muslimská unie – k uspořádání podobného solidarizačního shromáždění „Muslimové proti terorismu“.

Protože se přátelím s aktivními muslimy ze všech těchto organizací, požádali mě o zprostředkování komunikace s katolickými kněžími. Setkal jsem se přitom s různými postoji – a také s velmi

vstřícnými. A tak nakonec na hlas zvonů, zvoucích ve středu 10. srpna na večerní mši v kostele Nejsvětějšího srdce Páně, reagovali nejen křesťané, ale i několik desítek muslimů.

Někteří byli již u vchodu přátelsky přivítáni místním farníkem, panem Tydlitátem: „Jsem moc rád, že jste zde. Můžete si sednout do lavic. Když si všichni stoupnou, tak si prosím stoupněte také, když si kleknou, můžete zůstat sedět. Je tam ještě jeden prvek, kterého se můžete zúčastnit – pozdrav pokoje. To si lidé navzájem podávají ruce. Víím, že u muslimů nebývá zvykem, aby si cizí muži a ženy podávali ruce. Ale můžete se pozdravit jen tak.“

Muslimové, mezi nimiž ovšem zjevem dominovaly muslimky i s malými dětmi, obsadili několik lavic přibližně uprostřed kostela, který se rychle zcela zaplnil (pravděpodobně podstatně více, než při obvyklých večerních mších v době prázdnin).

Fotogenní muslimky byly trochu v obležení fotografů a televizních kamer, ale statečně to nesly. „Vítám zde křesťany i naše muslimské bratry. Jsem moc rád, že jste zde“, zahájil bohoslužbu farní vikář Petr Beneš. „Skoro o všem, co dělám, silně pochybuji. Ale nyní si jsem naprosto jistý, že je to dobře, že jsme se zde sešli.“

Bohoslužba pokračovala zpěvem písní. Poslední z nich byla známá píseň Františka z Asissi „Učiň mě Pane nástrojem, ať zářím tvým pokojem“. Vzpomněl jsem přitom, že tento „prošťáček Boží“ vykonal v dobách křížových výprav cestu až k egyptskému sultánovi, který ho přátelsky přijal a pohovořil s ním. „Teď je to vlastně naopak“, řekl jsem si. „Muslimové přichází do kostela, aby vyjádřili své přátelství, a my jim alespoň můžeme oplátit laskavý čin dávného sultána – přijmout je.“

Ale to už probíhalo pozdravení pokoje. V ohláškách o muslimském podávání ruky zřejmě nezaznělo nic, ale muslimské ženy podávané ruce přátelsky přijímaly – a ještě přátelštěji se na mě usmály, když jsem přitiskl druhou ruku na hrud' na znamení, že můj pozdrav jde od srdce, a pozdravil je „salam alejkum“.

Drobný problém nastal s jediným návštěvníkem bohoslužby, známým žižkovským chuligánem, který všechny natáčel obtěžujícím způsobem na mobil (zřejmě aby přidal jejich fotografie na seznam osob určených k likvidaci na White Media) a zdravil k tomu vztyčeným ukazovákem. Nakonec jsme ho ale spolu s jednou známou – židovskou psycholožkou z kostela vyhodili – a po chvíli ho dokonce odvedla policie.

Mezitím už se rozdávala eucharistie, muslimové zůstali sedět v lavici, já si jako evangelík přišel pouze pro požehnání – které ale, myslím, stálo za to! Po bohoslužbě se účastníci postupně hrnuli ven, na náměstí už stálo pódium a zaznívaly proslovy.

„Muslimové jsou proti terorismu a cítíme soucit s křesťanskými oběťmi terorismu“, prohlásila hned zpočátku pořadatelka shromáždění Romana Červenková. „Teroristé nejsou žádní muslimové. Proti teroristickému způsobu vedení války vystoupil i prorok Mohamed, který zakázal útočit na svatyně všech náboženství a bojovat proti těm, kteří sami nebojují – ženám, starým lidem a kněžím“, dodal k tomu místopředseda Muslimské obce Vladimír Sánka.

Ale to už muslimové vytvářeli lidský řetěz před kostelem na znamení toho, že chtějí chránit i křesťany. Krásné mladé muslimky, některé v šátcích a džínách, držely profesionálně vyvedené nápisy v barvách trikolory a ozdobené obrysem České republiky a českou vlajkou

„Lidskostí a bratrstvím porazíme teror. Muslimové v ČR“, četl jsem na nejbližším z nich. „Tak to se těm teroristům vlastně nepodařilo. Násilnými činy chtěli proti sobě poštvat muslimy a nemuslimy v

Evropě, což naši evropští extremisté jen vítají. Dosáhli ale jen toho, že k sobě v celé Evropě v míře dosud nebývalé navzájem projevujeme soucit a solidaritu. Muslimové navštěvují kostel a křesťané chodí do mešity na oběd. To by před dvěma lety bylo zcela nepředstavitelné“, napadlo mě k tomu.

Po chvíli jsme spontánně vytvořili naproti muslimskému lidskému řetězu druhý, nemuslimský, na znamení díků s muslimskou solidaritou, a také proto, „že chceme, aby tu s námi byli“, jak přitom zaznělo. Na infostánku mezitím došla baklava a zbyly jen letáky, hádka vzadu s několika odpůrci muslimů se také uklidnila, a když jsem se tam sám zašel pobavit – protože bez rozhovoru s našimi protivníky není možné usmíření - mluvili jsme spolu už docela přátelsky.

„Pojď už, musíme dohodnout založení židovsko-křesťansko-muslimské knihovny“, odtáhli mě z diskuse přátelé, směřující do nedaleké kavárny – a já odcházel s nadějí a radostí v srdci, že naší budoucností není válka civilizací, ale společný život, spolupráce a vzájemné obohacování.

Díky muslimové, díky katolíci!

(Deník Referendum, 2016)